

RLA07: Křesťanství II

VÝCHODISKA SVĚTOVÉ REFORMACE

Socioekonomické změny pozdního středověku: Rozvoj měst

Proměna společenské struktury – narušení
středověkého ideálu dělení společnosti na tři stavy

Posílení práv měšťanů i venkova

Rozbití církevního monopolu na vzdělání

Ekonomické střety s církví i šlechtou

Proměny ve zbožnosti pozdního středověku

Individualismus

- Hlubší kořeny individualismu – mnišství, pojetí spásy
- Renesance
- *Devotio moderna*
- *Humanismus* – Erasmus Rotterdamský

Městská zbožnost

- *Begharti* a *Bekyně*
- *Mystika*
- Johannes Eckhart

Krise feudalismu a papežství

Oslabení autority církve

- Kritika žebrevých řádů a života kléru
- Johan Huizinga: Ideové vyčerpání odkazováním k posmrtné naději
- Jiří Bílý: reakcí byl „cynismus“ italské renesance nebo evangelický asketismus

Papežské schizma a konciliarismus

- Papežské nebo také západní schizma (1378-1417)
- Reakce na Avignonské papežství (1309-1378)
- **Urban VI.** (1378-1389) x **Klement VII.** (1378-1394)

Krise feudalismu a papežství

- **Konciliarismus**

- Kořeny: *William Ockham*, *Jan z Jandunu* a *Marsilio z Padovy*
- Proměna eklesiologie

- **Koncily**

- Koncil v **Pise** (1408) – volba *Alexandra V.*
- **Kostnický koncil** (1414-1418) – volba *Martina V.* (1417-1431), dekret ***Haec sancta***
- **Basilejský koncil** (1431-1449) – basilejská kompaktáta, dekret ***Sacrosancta***

Římští papežové	Papežové v Avignonu	Linie papežů koncilu v Pise
Urban VI. (1378-1389)	Klement VII. (1378-1394)	
...		Alexandr V. (1409-1410)
Řehoř VII. (1406-1415)	Benedikt XIII. (1394-1417)	Jan XXIII. (1410-1415)

Krise feudalismu a papežství: České země

Skokový vývoj za vlády *Karla IV.*

Přebytek absolventů, kněžstva

Fiskální zatížení plynoucí z papežského schizmatu

Napětí mezi Čechy a cizinci – otázka národa?

Slabá vláda *Václava IV.*

- Spory s šlechtou i církví
- Podpora reformních proudů

Úvod do problematiky reformace: Kontinuita a diskontinuita středověkých disidentských náboženských hnutí

Co je to husitství?

Česká reformace

Problém vymezení

Amedeo Molnár: První reformace

V čem se odlišuje od jiných středověkých hnutí?

- Role univerzitního prostředí a církevních struktur
- Vztah ke světské moci

Spojovací článek mezi nonkonformními hnutími středověku a reformací evropskou, nebo něco víc?

Česká reformace a reformace evropská – **Robert Kalivoda.**

Historicko-chronologický nebo strukturálně-typologický pojem?

Česká reformace

Problém vymezení

František Šmahel: Reformace před reformacemi

- „...šlo však o reformaci před reformacemi a revoluci před revolucemi.“ (Šmahel 2008: 75)

Zapojení všech společenských tříd a struktur

Přerod ke stavovskému státu

Česká reformace

Problém vymezení

Časové vymezení

Počátek	Konec
<ul style="list-style-type: none">• Předchůdci české reformace Jan Milíč z Kroměříže (†1374) Matěj z Janova (†1393)• Husovo vystoupení proti odpustkům (1412)• Upálení Jana Husa (6.7.1415)• I. pražská defenestrace (30.7.1419)	<ul style="list-style-type: none">• Zničení Adamitů• Bitva u Lipan (30.5.1434)• Dohody s císařem Zikmundem (1436)• Kutnohorský náboženský smír (1485/1512)• Bitva na Bílé Hoře (8.11.1620)• Splynutí Jednoty bratrské s evropskou reformací

Počátky české reformace

Čeští myslitelé

- *Apokalyptická linie*
 - *Jan Milíč z Kroměříže* – *O posledním dni Páně* (1367)
 - *Matěj z Janova* – *Pravidla Starého a Nového zákona* (1392)
 - *Tomáš Štítný ze Štítného* - *Knížky šestery o obecných věcech křesťanských*

Zahraniční myslitelé

- *Konrád Waldhauser* – Kritika prodeje církevních úřadů a bohatství církve
- *Jan Viklef* – *De ecclesia*; Kritika stavu církve, teologicky systematický
 - Richard Wych
 - *Opus arduum valde*

Jan Hus

1370? – 6. 7. 1415

1398 – univerzitní pedagog

1409-1410 – rektor

Kazatel, nikoli systematický teolog

Dílo:

- *O církvi*
- *Synodální kázání* – např.: *Diliges dominum Deum*
 - Kritika i zdůraznění role kléru
- *O šesti bludech*

Vliv apokalyptického myšlení v Husově díle

Morální kritika jako základ Husovy eklesiologie

Reformátor nebo heretik?

Hus a husitství

Jan Hus

Členění husitského hnutí

Jan Žižka z Trocnova

Levicový proud Radikálové		Pravicový proud Umírnění
Chiliastická hnutí	Táborité a bojová bratrstva	Praha a univerzitní mistři
Jan Želivský Adamité Petr Chelčický	Mikuláš z Drážd'an Mikuláš z Pelhřimova zvaný Biskupec	Jakoubek ze Stříbra Jan Rokycana

Jednota bratrská

Petr Chelčický

Bratr Řehoř

- *Svolení* (1464)
- *Sněm ve Lhotce u Rychnova* 26.3.1467

Lukáš Pražský

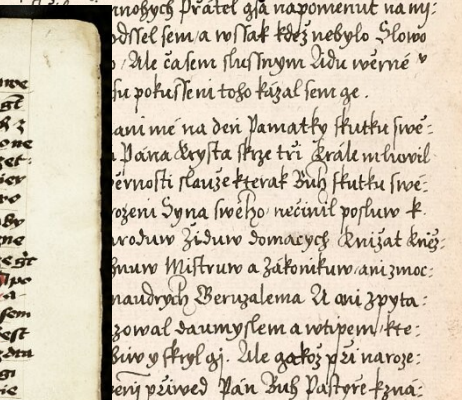
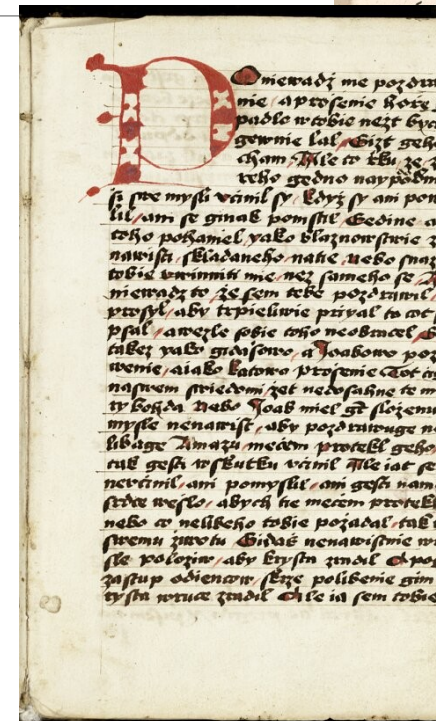
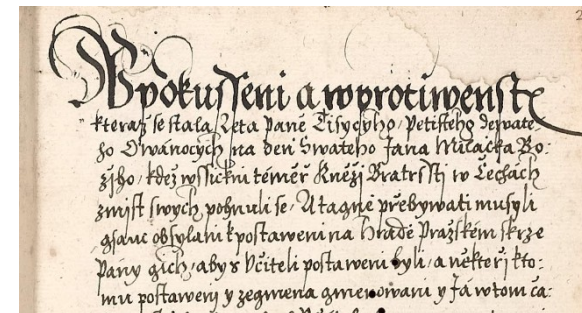
- Cesta do Itálie, setkání s valdenskými, návštěva Cařihradu
- Přebudování Jednoty ve skutečnou reformační církev
- Věci *podstatné, služebné a případné*
- Kontakty s Martinem Lutherem i s Erasmem Rotterdamským

Setkání Jednoty bratrské s reformací

- Styky s Valdenskými
- **Martin Bucer**
- Mezi Lutherem a Kalvínem

Odkaz Jednoty bratrské

- **Mikuláš Ludvík Zinzendorf** a *Obnovená Jednota bratrská*
- **Ochranov – Herrnhut** (1722)

Děkuji za pozornost

